

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Secțiunea A – Limba și literatura română
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
2 martie 2019
Clasa a VII-a

Varianta 1

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Se dau următoarele texte:

A.

Ziua și noaptea se lucra la încărcarea vapoarelor. Numai în miezul zilei portul era mort. Sub ploaia de aur a soarelui de vară natura întreagă dormea moleșită. Nicio adiere, niciun semn de viață. Pământul și apa, oameni și animale cădeau parcă deodată într-o adâncă letargie. Nicio viețuitoare nu mai mișca pe cheiurile înfierbântate. Când soarele ajungea la zenit, portul mut, poleit într-o lumină orbitoare, părea în arșița zilei un oraș mort, adormit printr-o vrajă, pietrificat de veacuri – un oraș fantomă.*

O pulbere vapoasă vibra în unde, plutind în zare ca o muselină transparentă. În rada* portului, departe, sub un cer de porțelan, două vapoare negre zăceau ancorate, fixe, ca niște jucării ținute pe marea netedă, albă, sclipitoare ca o placă de mercur.*

Lungiți la rând, sub peticul de umbră, la baza piramidei de bulgări de cărbuni, dormeau doborâți hamalii [...]. În dreptul vămii, lângă ghereta care da o iluzie de umbră, un grănicer la post pirotea în picioare, rezemat de armă.

Cafeneaua din fața debarcaderului era goală.

Afară, sub pânza de barcă întinsă în chip de tendă, erau înșirate câteva mese de lemn vopsite în verde. Stăpânul cafenelei, căpitanul Stamati Marulis, învins, așipise și el pe un scaun, scăpând din mână gazeta favorită: „Patris”. [...]*

Din sus, dinspre poștă, s-auzi deodată un pas greoi, cadențat. Petrachi Hulub, factorul, pornise la împărțirea corespondenței în oraș.

Se opri în dreptul cafenelei. Ușurel, ca să nu-i tulbure somnul, depuse o scrisoare pe masa lui Stamati și trecu grăbit înainte.

Hulub, poștaș vechi, cuminte, chibzuit, știa el unde anume trebuie să aștepte și unde nu.

În port erau case, birouri de comerț. [...] Hulub își trecea suma în litere și cifre la rând într-un caiet aparte pe care îl ținea în regulă, la zi, ca un adevărat contabil.

Cafeneaua lui Stamati nu intra în contabilitatea lui. De aceea nici nu întârzia în drum. Își făcea strict datoria și trecea înainte.

Cu ce nepăsare fusese lăsat plicul acela pe masa de lemn a cafenelei!...

A! dacă ar fi știut poștașul ce scrisoare ducea în ziua aceea în vechea lui geantă de piele! Dar cine ar fi bănuț o clipă că un simplu plic banal [...] închidea o scrisoare miraculoasă, o forță magnetică, o bombă menită să provoace o formidabilă explozie într-un depozit de praf de pușcă?

Cine ar fi crezut vreodată că niște slove scrise acolo, într-o grecească proastă, puteau să scapere scânteia unei amorese fulgerătoare care să electrizeze portul acesta adormit în pustietatea Deltei, să tulbure și să ridice în picioare un oraș întreg, să deștepte sentimente, pasiuni, iluzii, gelozii, invidii, ură și răzbunare, stârnind într-o singură zi, în acest colț uitat de lume, furtuna patimilor ce zac adormite în sufletul omenesc?*

Jean Bart, **Europolis**

*chei – construcție amenajată într-un port, pentru acostarea, încărcarea și descărcarea vapoarelor

*muselină – țesătură de bumbac sau de mătase, subțire și străvezie

*radă – zonă de apă din apropierea unei coaste, care adăpostește navele dintr-un port, protejându-le de vânt și de valuri

*tendă – apărătoare de soare sau de ploaie, în formă de acoperiș, făcută din pânză

*amorsă – dispozitiv pentru aprinderea unei încărcături de pulbere sau de exploziv

B.

Atunci când suna telefonul fix, strident, nu știam cine sună, dar răspundeam și vorbeam politicos cu interlocutorul. Apoi primeam o scrisoare în cutia poștală și desfăceam plicul cu grijă, citeam scrisoarea și ne așezam la birou să răspundem. Cam așa se desfășura comunicarea în anii '80 și a trecut mult timp de atunci...

Scrisoarea, stiloul, telefonul fix au fost aproape date uitării. Câți dintre noi mai folosesc stiloul? Dar hârtia filigranată și plicul? Le folosim poate, doar atunci când dorim să impresionăm o persoană specială.*

A fost uitat însă și obiceiul banal de a răspunde...

Astăzi avem la dispoziție o multitudine de modalități de comunicare: telefon mobil, e-mail, SMS, Viber, Facebook Messenger, ChatON, WhatsApp, Gtalk, Yahoo Messenger. Iată doar câteva dintre cele mai frecvente unelte care au apărut în ajutorul comunicării.

Mulți dintre noi primim zilnic zeci, chiar sute de mesaje. Peste mesajele dorite, scrise de cineva cunoscut, coleg, prieten [...] se suprapun enervantele mesaje publicitare, de cele mai multe ori nesolicitate. Astfel, au fost inventate programe speciale care identifică și sortează spre binelul nostru reclamele. [...]

Dar ce facem cu mesajele care chiar ne sunt adresate personal? Este la latitudinea fiecăruia dintre noi să decidă când și cum răspunde, dar mai ales dacă răspunde sau dacă dă uitării mesajul.

Cheia comunicării eficiente este chiar dialogul, materializat prin orice mod: replica, decizia de cumpărare a produsului, a serviciului, efectuarea unei vizite sau adesea cel mai banal... răspunsul.

Și totuși mă frământă un lucru. Cum se face că, din ce în ce mai des, mesajele noastre nu primesc răspuns? Care dintre noi nu a fost îngândurat în momentul în care a scris un mesaj și nu a primit un răspuns? [...]

Și totuși de ce nu răspundem la mesaje?

Dan Iliescu, **Comunicarea în zilele noastre**,
www.linkedin.com

**filigranată (aici, despre hârtie) – cu o marcă transparentă imprimată în timpul procesului de fabricație, în structura unei hârtii.*

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos, cu privire la cele două texte.

SUBIECTUL I – Lectură și redactare

50 de puncte

a. Înțelegerea textului ficțional/nonficțional

12 puncte

1. Precizează două figuri de stil diferite identificate în fragmentul: *sub un cer de porțelan, două vapoare negre zăceau ancorate, fixe, ca niște jucării țintuite pe marea netedă, albă, sclipitoare ca o placă de mercur.*

6 puncte

2. Explică, în 40 – 60 de cuvinte, semnificația secvenței: *A fost uitat însă și obiceiul banal de a răspunde..., valorificând textul B.*

6 puncte

b. Scriere despre textul ficțional/nonficțional

30 de puncte

Redactează un text, de 200 – 350 de cuvinte, în care să prezinți rolul descrierii în narațiune, valorificând textul A.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- precizarea a două roluri ale descrierii în textul dat;
- exemplificarea fiecărui rol al descrierii prin câte două secvențe comentate;
- adecvarea conținutului la cerință.

Vei primi 8 puncte pentru redactarea răspunsului la punctul b. (registru de comunicare, stilul și vocabularul – 2 puncte; coerența textului – 1 punct; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care textul are minimum 200 de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea – Practica rațională și funcțională a limbii

10 puncte

Redactează un text, de minimum 150 de cuvinte, în care să îți exprimi punctul de vedere despre influența mijloacelor de comunicare asupra relațiilor dintre oameni, valorificând cele două texte și experiența personală.

SUBIECTUL al III-lea – Elemente de construcție a comunicării

40 de puncte

1. Scrie numărul de sunete din cuvintele: *picioare, grecească, chiar, atunci*. **4 puncte**
2. Explică modul de formare a cuvintelor subliniate din secvențele: *Astăzi avem la dispoziție o multitudine de modalități de comunicare și sortează spre binele nostru reclamele sortează spre binele nostru reclamele*. **4 puncte**
3. Selectează, din secvențele date, patru cuvinte care conțin diftongi diferiți: *în miezul zilei portul era mort, natura întreagă dormea moleșită. Nicio adiere, niciun semn de viață*. **4 puncte**
4. Alcătuieste două enunțuri în care să ilustrezi polisemia cuvântului *adâncă*, precizând sensul contextual pentru fiecare exemplu. **4 puncte**
5. Motivează folosirea virgulelor din secvența: *s-auzi deodată un pas greoi, cadențat. Petrachi Hulub, factorul, pornise la împărțirea corespondenței în oraș*. **4 puncte**
6. Precizează ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate din secvența: *A! dacă ar fi știut poștașul ce scrisoare ducea în ziua aceea în vechea lui geantă de piele!* **4 puncte**
7. Notează diateza verbelor identificate în secvențele: *Ziua și noaptea se lucra la încărcarea vapoarelor, Astfel au fost inventate programe speciale*. **4 puncte**
8. Menționează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Când soarele ajungea la zenit, portul mut, polei într-o lumină orbitoare, părea în arșița zilei un oraș mort*. **4 puncte**
9. Formulează câte un enunț în care verbul *a decide* să fie la diateza activă, timpul perfect simplu, persoana I, numărul singular, respectiv, la timpul mai-mult-ca-perfect, persoana I, plural. **4 puncte**
10. Construiește un enunț în care adjectivul pronominal posesiv subliniat în secvența *sortează spre binele nostru reclamele* să fie în cazul genitiv. **4 puncte**

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.